

Patat & Pavlov

Leven met alzheimer

Gerdien Breimer

Het is niet anders

Wij, haar kinderen, konden er niet langer omheen.

Zij zelf ook niet.

We zijn samen tot het uiterste gegaan.

Met heel veel kunst- en vliegwerk, aandacht en zorg,

slimmigheden en trukendozen

hebben we zo lang mogelijk uitgesteld

wat er onherroepelijk aankwam.

Nu is 't zo ver.

Na negentig jaar komt er een eind aan haar zelfstandig bestaan.

Nu woont ze samen met Alzheimer op een gesloten

psychogeriatrische afdeling.

'Het is niet anders' zegt zij.

Ik voel me treurig.

Om haar: ons moeders.

Schuddebuiken

Ons moeders zit met hoogrode konen in een van de luie stoelen als ik de centrale huiskamer binnenkom. Als ze me ziet, roept ze blij verrast: 'Hoe wist jij dat ik hier was?' In mijn brein kraakt het even. 'Tja, omdat ik dat wist' antwoord ik.

Nieuwsgierig vraag ik: 'En waar heb ik je dan gevonden?'

'Daar heb ik geen idee van' zegt ze.

'Wat een geluk dat ik het dan wel wist' zeg ik.

Instemmend wordt er door haar geknikt.

Ik nodig haar uit om met me aan de grote tafel te komen zitten. We laveren met de rollator om zorgmedewerker Y. heen, die de kruimels van de vloer staat te stofzuigen. Dat was wel nodig na de kerstlunch, die net achter de rug is. Ze hadden gesmuld van soep, huzarensalade, kerststol en croissantjes met roomboter.

Er gaat een lichtje bij me branden en ik denk ons moeders' verbazing van daareven te snappen. Sinds ze op De Beuk woont, gebeurt het weleens dat ze denkt dat ze op vakantie is in Limburg. Geen idee waarom het Limburg is. Voor zover ik weet, is ze daar nooit op vakantie geweest. Ik vind het wel een troostrijke verwarring.

Mevrouw R., mevrouw O. en meneer C. zitten al aan tafel. Daar schuiven Johan en ik met ons moeders bij aan. Ik schenk nog een kopje thee voor ons allemaal in. Het kerstkransje weigert niemand.

We hebben het erover dat het vandaag Tweede Kerstdag is.
Ze verhalen dat ze vroeger allemaal echte kaarsjes in hun
kerstbomen hadden. En dat er dan een emmer water naast de
boom stond, voor het geval dat.

‘Hoe vierde jij vroeger Kerst?’ vraag ik ons moeders.
Ze vertelt dat haar moeder een hele gezellige vrouw was, die ook
met Kerst voor een fijne sfeer zorgde.
‘En hoe vierde jij het zelf, nadat je met Herman getrouwd was?’
vraag ik haar.
Ze zegt dat ze daar niks meer van weet. Ik ben er even beduusd
van. Dat soort gaten vallen er tegenwoordig vaker in haar
geheugen.

Veel tijd om verbaasd te zijn neem ik niet.
Ik haal Maria, het kindeke Jezus, Jozef en wat andere figuren uit
de kerststal en zet ze midden op tafel. Johan laat de figuren van
alles beleven wat niet in het Bijbelse kerstverhaal terug te lezen
is. De eekhoorn uit het Asserbos komt op bezoek in de kerststal
en het Asser mannenkoor komt er zingen. Ook Bartje bezoekt
samen met zijn tweelingbroer het kindeke Jezus.
‘Die bidden nie veur brune bonen’ roepen ze aan tafel in koor.

Het is een dolle boel en we lachen ons allemaal tranen op de
wangen.
‘Het is maar goed dat er geen Rooms en bij ons aan tafel zitten’
schatert ons moeders.
‘Daar vergis je je in’ zeg ik, ‘want Johan is toch echt een
katholiek.’
Toen schuddebuikte ze nog meer van plezier.

Patat & Pavlov is een boek vol herkenning en vertedering, of je de ziekte van Alzheimer nu wel of niet kent. De mensen die de ziekte kennen, gun ik dat de opgetekende persoonlijke verhalen ook zelf zijn ervaren. In de verte lonkt weliswaar het verdrietige, maar het boek gaat ook en vooral over het mooie dat er ook is en kan zijn. Voor de mensen die alzheimer niet kennen, zijn de ervaringen van Gerdien hoopvol en troostend.

Marco L.J. Out, burgemeester van Assen

Ook indrukwekkend: de herinneringen, de 'stukjes en beetjes' die verdwijnen, en waar je dan heel snel in moet schakelen. Waar Gerdien dan toch ook weer haar weg in vindt. Want hoe lastig is het om je moeder te zien 'verdwijnen' en haar verdriet te zien als ze heldere momenten heeft? Het boek leest heel gemakkelijk en snel. Gerdien heeft een prettige schrijfstijl, waarin de kern snel duidelijk is met korte zinnen. Ik had het zo uit.

Liesbeth Kriegsman, casemanager dementie

Bijzonder is te lezen hoe Gerdien echt naar 'ons moeders' heeft leren kijken, in te spelen op het moment en in staat is om voorbij de alzheimer te kijken. Tegelijkertijd is het juist de alzheimer die ervoor zorgde dat Gerdien zich bevrijd voelde van de schuld die ze haar moeder toebedeelde voor kwetsuren uit het verleden. Een mooi voorbeeld van hoe dementie mensen, ondanks alle moeilijkheden, ook dichter bij elkaar kan brengen.

Dementieweb, het platform voor leven met dementie